

การทบทวนวรรณกรรมปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมการดูแลทำในผู้ที่เป็นเบาหวาน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การทบทวนวรรณกรรมปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลเท้าของผู้ที่เป็นเบาหวาน
LITERATURE REVIEW OF FACTORS RELATED TO FOOT CARE BEHAVIORS IN PERSONS
WITH DIABETES

พาฝัน โขติมา 5036210 RACN/M

พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : แสงทอง ชีระทองคำ, Ph.D. (NURSING), นพวรรณ เป็ยชื้อ, Ph.D. (NURSING)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลเท้าของผู้ที่เป็นเบาหวานอย่างเป็นระบบ เก็บข้อมูลโดยรวบรวมและวิเคราะห์หลักฐานเชิงประจักษ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการสืบค้นจากห้องสมุด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยบูรพา ตีพิมพ์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001–2010 พบงานวิจัยตามเกณฑ์คัดเข้า จำนวน 13 เรื่อง จาก 689 เรื่อง

ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยระดับ C ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย จำนวน 7 เรื่อง รองลงมาก็คือระดับ A ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงทดลอง จำนวน 5 เรื่อง ปัจจัยส่วนใหญ่ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลเท้าในผู้ที่เป็นเบาหวาน คือ การได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลเท้า จำนวน 8 เรื่อง รองลงมา ได้แก่ การได้รับการประเมินเท้า จำนวน 7 เรื่อง ซึ่งเท่ากับ การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า สำหรับโปรแกรมการดูแลเท้าในผู้ที่เป็นเบาหวาน พบว่า ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลา 8-12 สัปดาห์ จำนวน 3 เรื่อง ประกอบด้วย การให้ความรู้เกี่ยวกับการทำความสะอาดเท้า การตรวจประเมินเท้าด้วยตนเอง และการป้องกันการเกิดแผลที่เท้า จำนวน 5 เรื่อง ซึ่งสอนแบบรายบุคคล ใช้สื่อการสอนส่วนใหญ่คือ คู่มือการดูแลเท้า จำนวน 3 เรื่อง รองลงมาคือ วิดีโอการดูแลเท้า และผู้ที่เป็นเบาหวานต้นแบบ จำนวน 2 เรื่อง ทำให้เกิดการส่งเสริมการปฏิบัติพฤติกรรมการดูแลเท้าในผู้ที่เป็นเบาหวาน จำนวน 5 เรื่อง และเพิ่มการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า จำนวน 2 เรื่อง ผลการศึกษามีข้อเสนอว่า นุคลากรทางการพยาบาลและสาธารณสุขควรรู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเท้า และการประเมินเท้า เพื่อส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า ส่งผลให้เกิดการสร้างเสริมพฤติกรรมการดูแลเท้าและป้องกันการเกิดแผลที่เท้าของผู้ที่เป็นเบาหวาน

คำสำคัญ: การทบทวนวรรณกรรม / ปัจจัย / พฤติกรรมการดูแลเท้า / ผู้ที่เป็นเบาหวาน

LITERATURE REVIEW OF FACTORS RELATED TO FOOT CARE BEHAVIORS
IN PERSONS WITH DIABETES

PAFUN CHOTIMA 5036210 RACN/M

M.N.S. (COMMUNITY HEALTH NURSE PRACTITIOER)

THEMATIC PAPER ADVISORY COMMITTEE: SANGTHONG TERATHONGKUM,
Ph.D. (NURSING), NOPPAWAN PIASEU, Ph.D. (NURSING)

ABSTRACT

This study is a systematic review of factors related to foot care behaviors in persons with diabetes. 13 domestic and foreign research papers on evidence-based practice published between 2001-2010 following the inclusion criteria were selected from medical and nursing electronic databases and the libraries of Chulalongkorn University, Thammasat University, Khon Kaen University, and Burapha University.

The findings revealed that 7 studies were descriptive research designs, which were categorized as level C, followed by 5 randomized control trails that were classified as level A. Factors related to foot care behaviors in persons with diabetes were found in 8 studies of foot care health education, followed by 7 papers on foot assessment and perceived self efficacy of foot care. There were 3 studies of foot care programs in persons with diabetes covering a period of approximately 8-12 weeks. Most activities consisted of foot care health education, foot assessment, and foot ulcer prevention in 5 of the studies. Foot care manuals were used as teaching media in 3 studies followed by foot care video compact discs and persons with diabetes role model in 2 studies each. Five studies resulted in promoting foot care behavior in people with diabetes and two studies increased perceived self-efficacy of foot care. The findings of this study suggest that registered nurses and public health personnel should give health education about foot care and foot assessment in order to promote perceived self-efficacy of foot care resulting in promoting foot care behavior and preventing foot ulcers in persons with diabetes.

KEY WORDS: LITERATURE REVIEW / FACTORS / FOOT CARE BEHAVIORS /
PERSONS WITH DIABETES

125 pages